

EX * LIBRIS

WOJEWÓDZKIEJ
I MIEJSKIEJ
BIBLIOTEKI
PUBLICZNEJ
M. EMANUELA SMOŁKI
W OPOLU

Związek Górnośląskich Straży Pożarnych.

INSTRUKCJA
dla
Straży Pożarnych
i
Słowniczek Techniczny

Zestawił
inż. Jan Bukowski,
inspektor pożarniczy.

WYDANIE DRUGIE UZUPEŁNIONE.

Bytom 1921.

614.84

~~43432~~
34165

ZBIORY ŚLĄSKIE

1898 100/11
AkC V III $\frac{2}{1}$ / 67 / C P

SŁOWO WSTĘPNE.

Instrukcja niniejsza zostaje wydana dlatego, aby rozkazownictwo pożarnicze na Górnym Śląsku możliwie uzgodnić z terminologją pożarniczą ogólnie polską.

W pierwszym wydaniu starano się głównie dać tłumaczenie polskie instrukcji niemieckiej, obowiązującej na Górnym Śląsku.

Przy opracowaniu zaś książki obecnej była wzięta pod uwagę instrukcja Związku Warszawskiego, instrukcja dzielnicy Poznańskiej, przepisy wojskowe i instrukcje niemieckie. Z tego bogatego materiału wybrano to, co najbardziej odpowiada duchowi czasu i najłatwiej da się zastosować w praktyce.

Tekst niemiecki zaś nie jest tu dosłownem tłumaczeniem rozkazów polskich; są to tylko rozkazy niemieckie, które mniejwięcej odpowiadają polskim co do wykonania.

Zastosowane to jest dlatego, aby obecni strażacy górnośląscy wiedzieli, jak dany rozkaz polski wykonać. Nadzwyczajnie pilna potrzeba nie dozwala czekać z wydaniem niniejszych rozkazów na wydanie objaśnień do nich, które już są w opracowaniu.

Ponadto — nie przesądzając, czy polski Związek Straży Ogniowych na Górnym Śląsku będzie się rządził autonomicznie, czy też będzie pracował jako oddział Związku Warszawskiego, — instrukcja niniejsza posłuży bez wątpienia jako materiał do opracowania instrukcji obowiązującej i wspólnej dla wszystkich polskich straży całej Rzeczypospolitej.

Jest to dziełko opracowane z nadzwyczajną znajomością rzeczy na zasadzie osobistej długoletniej pracy i bogatego doświadczenia.

W każdym razie jak najgoręcej poleca się niniejszą pracę p. inspektora Bukowskiego i do wykonania oddaje.

Gdyby zaś instrukcja ta miała być jedno z przyczyn tego wielkiego w życiu Górnos Ślązaków przełomu, to niechże im służy na chwałę dla Ojczyzny i dla kraju na pożytek.

Bytom, dnia 6. grudnia 1920.

Józef Kowalewski,
Inspektor do spraw pożarnictwa.

Rozkazy.

U w a g a. W razie wykonania rozkazu niedokładnie i zamieszania wydaje się rozkaz:

Wróć!

A. Ćwiczenia bez narzędzi.

I. Ustawienie.

1. Zbiórka w ordynku!
2. Spocznij!
3. Odlicz!
4. Równaj! albo:
Równaj w lewo!

Rozkazu 4. używa się, o ile potrzeba poprawić równanie, łączność, krycie i odległość. Po „równaj“ następuje: „baczność!“

5. Baczność! (Uwaga!)
6. Rozejść!
a) Zwroty w miejscu.
7. W prawo (lewo) — zwrot!
(Na prawo (lewo) wskos — zwrot!)
8. W tył — zwrot!

Kommandos.

Kommando zurück!

A. Übungen ohne Geräte.

I. Aufstellung.

1. Antreten!
2. Rührt Euch!
3. Abzählen!
4. Richt Euch! oder:
Die Augen — links!
Richt Euch!
Augen gerade — aus!

5. Stillgestanden!
6. Tretet — weg!
a) Wendungen auf der Stelle.
7. Rechts (links) — um!
(Halbrechts, (Halblink) — um!)
8. Ganze Abteilung — kehrt!

II. Marsze.

9. Oddział (drużyna) — marsz! albo:
10. Równy krok oddział — marsz! albo:
11. Dowolny krok oddział — marsz!
12. Oddział — stój!

Dla zmiany marszu daje się rozkaz:

9. na	10.	Równy krok!
10. „	11.	Dowolny krok!
11. „	10.	Równy krok!
10. „	9.	Baczność!
11. „	9.	Równy krok — Baczność!

13. Biegiem — marsz!
14. Oddział — stój! albo:
Dowolny — krok!

b) Zwroty w marszu.

15. W prawo (lewo) — zwrot!
16. Na prawo (lewo) — wskos!

III. Formacje.

17. W rząd stań!
Spocznij! (Odlicz!)
18. Do dwóch — licz!
Do trzech (czterech itd.) — licz!

II. Marschübungen.

9. Abteilung — marsch oder:
10. Im Gleichschritt — marsch! oder:
11. Ohne Tritt — marsch!
12. Abteilung — halt!

Zum Uebergang von einer Marschart in die andere gelten folgende Kommandos:

9 in 10	Im Gleichschritt!
10 „ 11	Ohne Tritt!
11 „ 10	Tritt gefaßt!
10 „ 8	Achtung!
11 „ 10	Tritt gefaßt- Achtung!

13. Lauffschritt-marschmarsch!
14. Abteilung — halt! oder!
Im Schritt!

b) Wendungen im Marsch.

15. Rechts (links) — um
16. Halbrechts (Halblinks) — marsch!

III. Formationen.

17. In einem Gliede antreten!
Rührt Euch! (Abzählen!)
18. Zu Zweien — abzählen!
18. Zu Dreien (Vieren usw.) — abzählen!

19. W dwurząd — w tył!	19. Zwei Glieder—formiert!
20. W rząd — w przód!	20. Ein Glied — formiert!
21. W szyk — w tył!	21. Front in zwei Gliedern — formiert!
22. Na prawo (lewo) zachódź — marsz!	22. Rechts (links) schwenkt — marsch!
23. Na — wprost!	23. Gerade — aus!
24. Sekcjami — odlicz!	24. Gruppen abzählen!
25. Sekcjami na prawo (lewo) zachódź — marsz! (biegiem — marsz!)	25. Mit Gruppen rechts (links) schwenkt — marsch! (marsch! marsch!)
25 ^a . Stój! albo: Na — wprost!	25 ^a . Halt! oder: Gerade aus!
26. Kolumna dwójkowa od prawego (lewego) — marsz! (tylko w marszu)	26. In Reihen gefeßt rechts (links) — um! (nur im Marsch.)
27. Kolumna sekcyjna wprzód na lewo (prawo) — marsz! (biegiem — marsz!)	27. In Gruppen links, (rechts) marschiert auf — marsch! (marsch! marsch!)
28. Rozwinięty wprzód na lewo (prawo) — marsz! (biegiem — marsz!)	28. In Linie links (rechts) marschiert auf — marsch! (marsch! marsch!)
29. Kolumna sekcyjna od prawego (lewego) — marsz!	29. Gruppenkolonne rechts (links) — formiert!

Z miejsca:

Kolumna sekcyjna od
prawego (lewego) do-
wolny krok, oddział
— marsz!

Auf der Stelle:

Rechte (linke) Gruppe
gerade aus, mit Gruppen
rechts (links) schwenkt
— marsch!

IV. Oddawanie ho- norów.

a) Na miejscu.

Uwaga! } (jeżeli
Równaj! } potrzeba)

30. Bacność, w prawo
(lewo) — patrz!
Bacność!

b) W marszu.

31. Bacność, w prawo
(lewo) — patrz!

32. Spoczni!

IV. Ehrenbezeug- ung.

a) Auf der Stelle.

Stillgestanden!
Richt Euch! Augen
gerade — aus!

30. Achtung! Augen—rechts!
oder: Die Augen—links!
Augen gerade — aus!

b) Während des Marsches.

31. Achtung! Augen —
rechts! (Die Augen —
links!)

32. Rührt Euch!

B. Marsze z pojazdami.

a) Pojazd bez zaprzęgu.

1. Za pojazdem (sikaw-
ką) w szyk — stań!
(Spoczni!)
2. Kolejno — licz!
(Uwaga!) (Równaj!
Bacność!)

B. Fahrübungen.

a) Fahrzeug ohne Bespannung.

1. Hinter dem Fahrzeug
— antreten!
(Rührt Euch!)
2. Abzählen!
(Stillgestanden!) (Richt
Euch! Augen gerade —
aus!)

3. Do pojazdu (sikawki) — marsz!	3. An das Fahrzeug (die Spritze) — marsch!
4. Sikawka naprzód — marsz! albo: W tył — marsz!	4. Spritze (Weiter) vor — marsch! oder: Zurück — marsch!
5. Sikawka (drabina) — stój!	5. Spritze (Weiter) — halt!
6. Na miejsce — marsz!	6. Von der Spritze — marsch!
b) Pojazd zaprzężony.	b) Fahrzeug mit Bespannung.
7. Na wóz — siądź!	7. Aufgestiegen — marsch!
8. Sikawka (drabina) — marsz!	8. Spritze (Weiter) — marsch!
9. Sikawka — stój!	9. Spritze — halt!
10. Z wozu — zejźdź! (Na miejsce — marsz!)	10. Abgestiegen — marsch! (Von der Spritze — marsch!)

C. Ćwiczenia z narzędziami.

- I. Sikawka ręczna, czterokołowa.
- a) Rozkazy szczegółowe.
1. W szyk — stań!
(Spocznij!)
 2. Kolejno — licz!
(Uwaga!)
(Równaj! Baczność!)

C. Übungen mit den Geräten.

- I. Bierrädrige Handdruckspritze.
- a) Einzelkommandos.
1. Antreten!
(Rührt Euch!)
 2. Abzählen!
(Stillgestanden!)
(Richt Euch! Augen gerade — aus!)

3. Do sikawki — marsz!	3. Undie Spritze — marsch!
4. Dyszel — wyjm!	4. Deichsel — raus!
5. Resory — podstaw!	5. Wagenfedern — abstellen!
6. Wąż ssący — przy- czep!	6. Saugeschlauch — an- legen!
7. Drażki — włóż!	7. Druckstangen — ein!
8. Wąż (2, 3, węże) — rozłóż!	8. Mit einem (2, 3,) Schlauch vorwärts — marsch!
9. Woda — naprzód!	9. Wasser — marsch!
10. Woda — stój!	10. Wasser — halt!
11. Wąż (węże) — zwiń!	11. Schlauch zurück — marsch!
12. Drażki (na miejsce) — złóż!	12. Druckstangen — raus!
13. Wąż ssący (na miej- sce) — złóż!	13. Saugeschlauch zurück — marsch!
14. Resory — odstaw!	14. Wagenfedern — frei!
15. Dyszel — włóż!	15. Deichsel — rein!
16. Na miejsce — marsz!	16. Von der Spritze — marsch!

b) Rozkazy ogólne.

1. Do działania — spraw!	1. Zum Angriff — fertig!
2. Linję wężową — spraw!	2. Mit einer Schlauchlei- tung vorwärts — marsch!
3. Woda — naprzód!	3. Wasser — marsch!
4. Drugą linję (wężową) — spraw!	4. Zweite Schlauchleitung vorwärts — marsch!

5. Woda drugiej linji — naprzód!	5. Zweite Leitung Wasser — marsch!
6. Woda pierwszej linji — stój!	6. Erste Leitung Wasser — halt!
7. Woda drugiej linji — stój!	7. Zweite Leitung Wasser — halt!
8. Pierwszą linję — zwiń!	8. Erste Schlauchleitung zurück — marsch!
9. Drugą linję — zwiń!	9. Zweite Schlauchleitung zurück — marsch!
10. Sikawkę do odjazdu — złóż!	10. Spritze zum Abmarsch — fertig!

II. Sikawka przenośna.

a) Rozkazy szczegółowe.

1. W szyk — stań!
(Spocznij!)
2. Kolejno — licz!
(Uwaga!)
(Równaj! Baczność!)
3. Do Sikawki — marsz!
4. Sikawkę z wozu — zdejm!
5. Na ręce — weź!
6. Z sikawką — marsz!
7. Na ziemi — złóż!
8. Wąż ssący — przyczep!
9. Drażki — włóż!

II. Abproßspritze.

a) Einzelkommandos.

1. Untreten!
(Rührt Euch!)
2. Abzählen!
(Stillgestanden!)
(Nicht Euch! Augen gerade — aus!)
3. An die Spritze — marsch!
4. Proßt — ab!
5. Zum Tragen faßt — an!
6. Spritze — marsch!
7. Halt — nieder!
8. Saugeschlauch — anlegen!
9. Druckstangen — ein!

10. Wąż (2, 3, węże)
— rozłóż!
11. Woda — naprzód!
12. Woda — stój!
13. Wąż (węże) — zwin!
14. Drażki — wyjm!
15. Wąż ssący (namiejsce)
— złóż!
16. Sikawkę na wóz —
włóż!
17. Na miejsce — marsz!

b) Rozkazy ogólne.

1. Z wozu — zdejm!
2. Do działania —
spraw!
3. Linję wężową —
spraw!
4. Woda — naprzód!
5. Woda — stój!
6. Linję wężową — zwin!
7. Sikawkę do odjazdu
— złóż!
8. Na wóz — włóż!

III. Wóz hydrantowy.

1. Połączenie sikawki
z hydrantem —
spraw! lub:

10. Mit einem (2, 3,)
Schlauch vorwärts
— marsch!
11. Wasser — marsch!
12. Wasser — halt!
13. Schlauch zurück
— marsch!
14. Druckstangen — raus!
15. Saugschlauch zurück
— marsch!
16. Proßt — auf!
17. Von der Spritze
— marsch!

b) Zusammengefaßte Kommandos

1. Proßt — ab!
2. Zum Angriff — fertig!
3. Mit einer Schlauchlei-
tung vorwärts — marsch!
4. Wasser — marsch!
5. Wasser — halt!
6. Schlauchleitung zurück
— marsch!
7. Spritze zum Ausprot-
zen — fertig!
8. Proßt — auf!

III. Hydrantenwagen.

1. Zum Füllen d. Spritze
— fertig! oder:

2. Linję wężową —
spraw!
3. Woda naprzód!
4. Woda — stój!
5. Linję wężową —
zwin!
6. Do odjazdu — złóż!

IV. Drabina przy- stawna.

1. Po drabinę (przystaw-
ną) — marsz!
2. Drabinę — zdejm!
3. Na ramię — weź!
4. Z drabiną (kierunek)
— mar-z!
5. Z drabiną — stój!
6. Drabinę (na ziemi) —
złóż!
7. Drabinę — wznies!
8. Do ściany — staw!
9. Nr. I. (II.) w górę —
wejdź!
10. Zatrzaśnikiem —
chwyć! lub;
11. Do środka (na dach)
wejdź!
12. Zatrzaśnik — zdejm!
albo;
13. Na drabinę — wyjdź!

2. Mit einem Schlauch
vorwärts — marsch!
3. Wasser — marsch!
4. Wasser — holi!
5. Schlauchleitung zurück
— marsch!
6. Zum Abmarsch —
fertig!

IV. Anstelleiter.

1. Nach der Anstelleiter
— marsch!
2. Leiter — abnehmen!
3. Leiter auf — Schulter!
4. Leiter (Marschrichtung)
— marsch!
5. Leiter — halt!
6. Leiter — hinlegen!
7. Leiter — hoch!
8. Leiter — anlegen!
9. Nr. I (II) aufwärts
— steigt!
10. Haft — ein! oder:
11. Steigt — ein!
12. Haft — aus! oder:
13. Steigt — aus!

14. W dół — zejdz!	14. Abwärts — steigt!
15. Drabinę — spuść!	15. Leiter — nieder!
16. Na ziemi — złoż! lub: Na ramię — weź!	16. Legt — weg! oder: Leiter auf — Schulter!
17. Na miejsce — marsz!	17. Von der Leiter (mit der Leiter) — marsch!

V. Drabina rozsuwana, przenośna.

V. Tragbare Schiebeleiter.

1. W szyk — stań!	1. Antreten!
2. Kolejno — licz!	2. Abzählen!
3. Do drabiny — marsz!	3. An die Leiter — marsch!
4. Na ramię — weź!	4. Leiter auf — Schulter-
5. Z drabiną (kierunek) — marsz!	5. Leiter (Marschrichtung) — marsch.
6. Pod drabiną w tył — zwrot!	6. Unter der Leiter — kehrt!
7. Z drabiną — stój!	7. Leiter — halt!
8. Na ziemi — złoż!	8. Leiter — hinlegen!
9. Do wzniesiona — spraw!	9. Zum Angriff — fertig!
10. Drabinę — wznies!	10. Leiter — hoch!
11. Drabinę (do I. II. piętra) wysuń!	11. (zum I. II. Stock.) Schiebt — aus!
12. Do ściany — staw! Rozkazy do chodzenia po dra- binie, te same co i przy dra- binie przystawnej.	12. Leiter — anlegen!
13. Od ściany — weź!	13. Leiter — absetzen!
14. Drabinę — zsuń!	14. Schiebt — ein!
15. Na ziemi — złoż!	15. Leiter — hinlegen!

16. Do niesienia — spraw!	16. Zum Tragen — fertig!
17. Na miejsce — marsz! albo: Na ramię — weź!	17. Von der Leiter — marsch! oder: Leiter auf — Schulter

VI. Drabiny hakowe.

a) Cwiczenia szczegółowe
z trzema drabinami.

1. W szyk — stań!
2. Spocznij!
3. Drabiny — zbadać!
4. Uwaga!
5. Do drabin — marsz!
6. Drabiny — wznies!
7. Do stany — staw!
8. Pierwszą drabinę —
zawieś!
9. W górę — wejdź!
10. Zatrzaśnikiem —
chwyć!
11. Drugą drabinę — za-
wieś!
12. Zatrzaśnik — zdejm!
13. W górę — wejdź!
14. Zatrzaśnikiem —
chwyć!
15. Trzecią drabinę —
zawieś!
16. Zatrzaśnik — zdejm!

VI. Hakenleitern.

a) Schulübung mit 3 Haken-
leitern.

1. Antreten!
2. Rührt euch!
3. Leitern nachsehen!
4. Stillgestanden!
5. An die Leitern —
marsch!
6. Leitern — hoch!
7. Setzt — an!
8. Erste Leiter hängt —
ein!
9. Aufwärts — steigt!
10. Haft — ein!
11. Zweite Leiter hängt —
ein!
12. Haft — aus!
13. Aufwärts — steigt!
14. Haft — ein!
15. Dritte Leiter hängt —
ein!
16. Haft — aus!

17. W górę — wejdź!	17. Aufwärts — steigt!
18. Do środka — wejdź!	18. Steigt — ein!
19. Spocznij!	19. Rührt euch!
20. Uwaga!	20. Stillgestanden!
21. Na drabinę — wyjdź!	21. Steigt — aus!
22. W dół — zejdz!	22. Abwärts — steigt!
23. Zatrzaśnikiem — chwyć!	23. Haft — ein!
24. Trzecią drabinę — zdejm!	24. Dritte Leiter hängt — aus!
25. Zatrzaśnik — zdejm!	25. Haft — aus!
26. W dół — zejdz!	26. Abwärts — steigt!
27. Zatrzaśnikiem — chwyć!	27. Haft — ein!
28. Drugą drabinę — zdejm!	28. Zweite Leiter hängt — aus!
29. Zatrzaśnik — zdejm!	29. Haft — aus!
30. W dół — zejdz!	30. Abwärts — steigt!
31. Pierwszą drabinę — zdejm!	31. Erste Leiter hängt — aus!
32. Drabiny — spuść!	32. Setzt — ab!
33. Drabiny — złóż!	33. Legt — weg
34. Na miejsce — marsz!	34. Von den Leitern — marsch!

b) Manewry z drabinami
hakowemi.

(Z jedną drabiną)

1. Po jednej drabinie hakowej na pierwsze (drugie, trzecie) piętro — marsz! (biegiem marsz!)

b) Manöver-Uebung
mit Hakenleitern.

(Mit einer Hakenleiter.)

1. Mit einer Hakenleiter in das erste (zweite, dritte) Stockwerk — marsch! (marsch! marsch!)

2. Z drabiną w dół — marsz!

(Z wieloma drabinami hakowemi)

1. Nry I-II (Nry I-III) po drabinach hakowych na drugie (trzecie) piętro-marsz! (biegiem marsz!)

2. Z drabinami w dół — marsz!

3. Na miejsce — marsz!

VII. Drabina mechaniczna, nieobrotowa.

1. W szyk — stań!

2. Kolejno — licz!

3. Do drabiny — marsz!

4. Do wzniesienia — spraw!

5. Podnieść — marsz!

6. Uwaga — dość!

7. Wysunąć — marsz!

8. Uwaga — dość!

9. Zsunąć — marsz! (dość)

10. Pochylić marsz!
(dość)

11. Do odjazdu — spraw!

12. Na miejsce — marsz!

2. Mit der Hafenleiter zurück — marsch!

(Mit mehreren Hafenleitern.)

1. Nr. I-II (Nr. I-III) mit Hafenleitern in das zweite (dritte) Stockwerk — marsch! (marsch marsch!)

2 Mit den Hafenleitern zurück — marsch!

3. Von den Leitern — marsch!

VII. Mechanische Schiebeleiter.

1. Antreten!

2 Abzählen!

3 An die Leiter — marsch!

4 Zum Angriff — fertig!

5. Nicht auf — marsch!

6. Leiter — halt!

7. Schiebt aus — marsch!

8. Leiter — halt!

9 Schiebt — ein! (halt!)

10. Leiter — neigen! (halt!)

11. Zum Abmarsch — fertig!

12. Von der Leiter — marsch!

VIII. Drabina mecha-
niczna obrotowa.

1. W szyk — stan!
2. Kolejno — licz!
3. Do drabiny — marsz!
4. Do wzniesienia —
spraw!
5. Podnieść — marsz!
6. Uwaga — dość!
7. Obrócić w prawo
(lewo)! — (Można)!
8. Uwaga — dość! —
Dociągnięte!
9. Wysunąć — marsz!
(dość!)
10. Zsunąć — marsz!
(dość!)
11. Obrócić w lewo
(prawo)! lub:
12. Do odjazdu obrócić
w lewo (prawo)! —
Można! — Dociągnięte!
13. Pochylić — marsz!
(dość)
14. Do odjazdu — spraw!
15. Na miejsce — marsz!

IX. Koc ratunkowy.

1. Koc (ratunkowy) do
działania — spraw!
2. Gotowe!

VIII. Mechanische
Drehleiter.

1. Antreten!
2. Abzählen!
3. An die Leiter — marsch!
4. Zum Angriff — fertig!
5. Nicht auf — marsch!
6. Leiter — halt!
7. Rechts (links) — dreht!
Zuruf: Los!
8. Leiter — halt!
Zuruf: fest!
9. Schiebt aus — marsch!
(halt!)
10. Schiebt ein — marsch!
(halt!)
11. Links (rechts) — dreht!
oder:
12. Zum Abmarsch links
(rechts) — dreht!
— Los! — fest!
13. Leiter neigen — marsch!
(halt!)
14. Zum Abmarsch — fertig!
15. Von der Leiter — marsch!

IX. Sprungtuch.

1. Sprungtuch marsch!
marsch!
2. Fertig!

3. Baczność!
4. Skacz!
5. Ciągnij!
6. Odłóż! albo: „Gotowe“
itd.
7. Koc do odjazdu —
złóż!

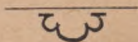
X. Wór ratunkowy lub
płachta ratunkowa.

1. Wór ratunkowy (płó-
tno ratunkowe) przed
wspinalnią itd. — złóż!
2. Do wzniesienia —
spraw!
3. W górę — wznies!
4. Gotowe!
5. Baczność!
6. Można!
7. Wór ratunkowy —
spuść! albo: „Gotowe“
i t. d.
8. Do odjazdu — złóż!

3. Achtung!
4. Sprung!
5. Zieht!
6. Sprungtuch zurück!
oder: „Fertig“ usw.
7. Sprungtuch verladen!

X: Rettungsschlauch
oder Rutschtuch.

1. Mit dem Rettungs-
schlauch (Rutschtuch)
nach dem Steigerturm
usw. — marsch! marsch!
2. Zum Angriff — fertig!
3. Hoch!
4. Fertig!
5. Achtung!
6. Los!
7. Rettungsschlauch — zu-
rück! oder: „Fertig“ usw.
8. Rettungsschlauch ver-
laden!

SŁOWNICZEK.

SŁOWNICZEK,

I. Organizacja.

a) Nazwa straży
ogniowych i t. d.

1. Pożarnictwo.
2. Straż ogniowa
(pożarna.)
3. Straż (ogniowa)
zawodowa.
4. Straż (ogniowa)
ochotnicza.
5. Straż (ogniowa)
fabryczna.
6. Straż (ogniowa)
obowiązkowa.
7. Remiza strażacka.
8. Wspinalnia.

b) Stopnie służbowe.

1. Prezes.
2. Sekretarz.
3. Skarbnik.
4. Naczelnik.

I. Organisation.

a) Bezeichnung der
Feuerwehren usw.

1. Feuerlöschwesen
2. Feuerwehr
3. Berufsfeuerwehr
4. Freiwillige Feuerwehr
5. Werkfeuerwehr
6. Pflichtfeuerwehr
7. Feuerwehrhaus (Depot)
8. Steigerturm

b) Dienstgrade.

1. Vorsitzender
2. Schriftführer
3. Kassierer
4. Leiter der Feuerwehr:
(Branddirektor, Ober-
brandmeister, 1. Brand-
meister od. Brandmeister)

5. Wyższy pomocnik	} naczelnika	5. Oberbrandmeister
6. I. pomocnik		6. I. Brandmeister
7. II. pomocnik		7. II. Brandmeister
8. Dowódca oddziału		8. Abteilungsführer
9. Plutonowy		9. Zugführer
10. Gospodarz straży		10. Zeugwart
11. Wyższy strażak		11. Oberfeuerwehrmann
12. Strażak		12. Feuerwehrmann
13. Prądownik(wylotowy)		13. Strahlrohrführer
14. Ratownik		14. Rettungsmann
15. Oddział ratunkowy		15. Rettungsabteilung

II. Umundurowanie i uzbrojenie osobiste.

2. Bekleidung u. persönliche Ausrüstung.

1. Kask (Hełm)	1. Helm
Podszycie skórzane	Lederpolsterung (im Helm)
Tylnik	Rückenleder
Podpinka łuskowa	Schuppenfette
Podpinka skórzana	Sturmband (Kinnriemen)
Lampas	Bundriemen (am Helm)
Grzebień	Helmkamm
2. Czapka	2. Mütze
Daszek	Mützenschirm

- Kokarda
Znak
3. Mundur
Bluza
- Obszycie na rękawach
Odznaki (na rękawach)
Naramienniki
- Szabla
Rapcie
- Sprzączka (do pasa)
Kółko (u pasa)
4. Spodnie
5. Pas
Zatrzaśnik
- Topór { ostrze
 { dziób
 { toporzysko
 { (trzonek)
- Pochwa
6. Linka (ratunkowa)
7. Gwóźdź ratunkowy

III. Narzędzia strażackie

a) Narzędzia do gaszenia.

1. Sikawka

- Kokarde
Abzeichen
3. Feuerwehrrock
Feuerwehrbluse
(Litewka)
Ärmelaufschläge
Ärmelabzeichen
Achselstücke }
Achselklappen }
Säbel
Säbelgehänge (Unter-
schnallkoppel)
Gurtschnalle
Gurtring
4. Hosen
5. Feuerwehrgurt
Karabinerhaken
- Beil { Schneide
 { Spitze
 { Stiel
- Beiltasche
6. Leine (Rettungsleine)
7. Notnagel

3. Feuerwehrgeräte.

a) Löschgeräte.

1. Feuerspritze

Sikawka tłocząca ze skrzynią wodną	Druckspritze mit Wasserfaßten
Sikawka ssąco — tłocząca	Saug- und Druckspritze
Sikawka przenośna	Abproßspritze
Hydrofor	Wasserzubringer
Wózek hydrantowy	Hydrantenwagen
Mechanizm sikawki	Spritzenwert
Komora zaworowa	Ventilgehäuse (Ventilammer)
Zawór	Ventil
Zawory klapowe	Klappenventile
Zawory stożkowe	Regelventile
Zawory kuliste	Kugelventile
Cylinder	Zylinder
Tłok	Kolben
Tłoczysko	Kolbenstange
Dźwignia	Druckbaum
Drażek	Druckstange
Powietrznik tłoczący (tłoczny)	Windkessel (Druck)
Powietrznik ssący (ssawny)	Windkessel (Saug)
Nasad (otwór) ssący	Saugstutzen (=öffnung)
Nasad (otwór) tłoczący	Druckstutzen (=öffnung)
Kurek	Absperrhahn
Skrzynia do wody	Wasserfaßten
Beczka	Wasserwagen (=Tonne)
Wiadro	Feuereimer

2. Dodatkowe przyrządy
sikawki

Wąż
 Wąż tłoczący
 Wąż ssący
 Smok (Sito)
 Pływak
 Łącznik do węży
 Łącznik śrubowy
 Łącznik szepiany
 Prądownica
 Pyszczek
 Bandaż (do węża)
 Podpinka (do węża)
 Siodełko
 Mostek
 Trójnik
 Rozgałęzienie (po-
 czwórne)
 Rura hydrantowa
 Klucz hydrantowy
 Zwijadło
 Zwijadło na wózku
 Ściskacz
 Hydropult
 Gaśnica ręczna
 Sikawka ręczna

2. Spritzenzubehör

Schlauch
 Druckschlauch
 Saugeschlauch
 Saugeforb
 Schwimmer
 Schlauchverbindung
 Schlauchverschraubung
 Schlauchkupplung
 Stahlrohr
 Mundstück
 Schlauchbinde
 Schlauchhalter
 Schlauchsattel
 Schlauchbrücke
 Teilungsstück (Gabel-
 stück) mit 2 Abgängen
 Teilungsstück (mit 3
 Abgängen)
 Standrohr
 Hydrantenschlüssel
 Schlauchwelle
 Schlauchwagen
 Schlauchklemme
 Rübelspritze
 Handfeuerlöscher
 Handspritze

b) Drabiny.

b. Leitern

Drabina przystawna	Anstelleiter
Drabina składana	Klappleiter
Drabina zestawiana	Steckleiter
Drabina rozsuwana (drażkowa)	Schiebeleiter (mit Stützen)
Drabina hakowa	Hakenleiter
Drabina mechaniczna (Drabina obrotowa) — (zwrotna)	Mechanische Leiter (Drehleiter)
Bocznice	Leiterholme
Szczeble	Leitersprossen
Szczyt	Kopfsende
Podstawa	Leiterfuß (Fußende)
Okucie dólne	Leiterschuhe
Uszy	Leiterohren
Blok	Seilrolle
Linka (łańcuch)	Leiterseil
Korba	Kurbel
Śruba	Leiterspindel
Przęsło (Drabina trzyprzęsłowa)	Leiterteil (dreiteilige Leiter)
Okucie	Beschlag
Kosa (hak)	Leiterhaken
Odsadzki (pałaczkki)	Leiterbügel (an den Holmen der Hakenleitern)
Resory	Federn (Wagenfedern)
Stół (platforma)	Leiterplattform

Napędy (do pochylania, do wysuwania, do zwraca- nia)	Getriebe (Aufricht-, Verlän- gerungs-, Drehgetriebe)
Bezpieczniki	Fallhaken
Skala	Höhenmesser
Kątomierz	Neigungswinkelanzeiger
Bęben	Seiltrommel
c) Narzędzia ratun- kowe.	c. Rettungsgeräte.
Koc ratunkowy albo: koc do skakania	Sprungtuch
Płótno ratunkowe	Rutschtuch
Wór ratunkowy	Rettungsschlauch
Przyrząd ratunkowy	Rettungsapparat
d) Przyrządy ochronne.	d. Schutzgeräte.
Okulary (ochraniające od dymu)	Rauchbrille
Maska dymowa	Rauchmaske
Kaptur dymowy	Rauchkapuze
Hełm dymowy	Rauchhelm
Aparat ochronny	Rauchschutzapparat
a) z mieszkciem	a) mit Luftzufuhr (Blasebalg)
b) z tlenem	b) mit Sauerstoffzufuhr
e) Różne przyrządy.	e) Verschiedene Geräte
Pochodnia	Fackel
Latarka	Laterne

Skrzynka patrunkowa	Verbandkasten
Torba opatrunkowa	Verbandtasche
Nosze	Tragbahre
Bosak	Feuerhafen
Tłumnice	Löschbesen (Feuerpatzchen)
Piła	Säge
Łom (drażk żelazny)	Brechstange
Szpadel (rydel)	Spaten
Łopata	Schaufel
Widły	Gabel

16/M. 66

6/6

Drukiem: Er. Wrzeciony w Bytomiu, ulica Dyngosowa 25.

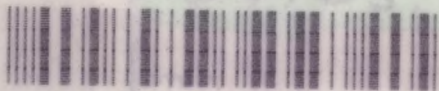
KSIEGARN

ANTYKWAR

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

3716 S

001-003716-00-0